

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет транспорту, менеджменту і логістики
Кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри _____ Кириленко О.М.

«__» _____ 20__ р.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ
З ДИСЦИПЛІНИ «АНТКИРИЗОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»
ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

(для здобувачів вищої освіти ОС «Бакалавр»
спеціальності 073 «Менеджмент»
освітньо-професійних програм: «Менеджмент організацій і адміністрування
(за видами економічної діяльності)», «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», «Логістика»,
«Авіаційна логістика»,
«Менеджмент авіакомпаній і аеропортів»)

О.П. Овсак

Н.Ю. Ліскович

Київ – 2022

Номер варіанту контрольної роботи визначається за останньою цифрою залікової книжки студента та першою літерою прізвища згідно таблиці:

Перша літера прізвища	Остання цифра залікової книжки студента									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
А, Б, В, Г, Д, Е, Є, Ж, З	№ 1	№ 2	№ 3	№ 4	№ 5	№ 6	№ 7	№ 8	№ 9	№ 10
І, Ї, К, Л, М, Н, О, П, Р, С	№ 11	№ 12	№ 13	№ 14	№ 15	№ 16	№ 17	№ 18	№ 19	№ 20
Т, У, Ф, Х, Ц, Ч, Ш, Щ, Ю, Я	№ 21	№ 22	№ 23	№ 24	№ 25	№ 26	№ 27	№ 28	№ 29	№ 30

Тематика завдань для виконання теоретичної частини контрольної роботи:

1. Природа та специфіка циклічності економічної динаміки.
2. Кризи та стійкість підприємства.
3. Сутність та напрямки антикризового менеджменту.
4. Аналіз зовнішнього середовища як складова антикризового менеджменту.
5. Аналіз внутрішнього середовища як складова антикризового менеджменту.
6. Сутність і місце фінансової кризи в ланцюжку кризових явищ підприємства.
7. Криза збуту підприємств.
8. Оцінка схильності підприємства до банкрутства.
9. Основи управління банкрутством підприємства на сучасному етапі.
10. Санація як інструмент оздоровлення підприємства.
11. Реструктуризація як інструмент антикризового менеджменту.
12. Джерела фінансування санації та реструктуризації підприємства.
13. Оцінювання ефективності антикризового менеджменту.
14. Визначення кризових ситуацій в організації та їх класифікація.
15. Опис основних етапів антикризового менеджменту.
16. Антикризовий менеджмент на підприємстві: особливості впровадження.
17. Інструменти антикризового менеджменту: кризове планування, резервування, моніторинг, відновлення діяльності.
18. Управління кризовими ситуаціями: етапи та особливості.

19. Психологічний аспект антикризового менеджменту: управління стресом та стійкість до стресу.
20. Вивчення механізмів формування кризових ситуацій та їх передбачення.
21. Аналіз впливу кризових ситуацій на фінансову стійкість організації та методи їх вирішення.
22. Аналіз ситуації: оцінка загроз і ризиків для підприємства та розробка стратегії антикризового управління.
23. Розвиток антикризових заходів: планування та розробка заходів для запобігання кризовим ситуаціям на підприємстві.
24. Фінансовий антикризовий менеджмент: аналіз фінансового стану підприємства та розробка стратегії антикризового фінансового управління.
25. Організаційні аспекти антикризового менеджменту: розвиток організаційної структури підприємства, управління персоналом та комунікації в кризових ситуаціях.

Матеріал, що висвітлює суть проблеми контрольної роботи, має бути логічно структурованим, проілюстрованим графічно, **оформленим за встановленими вимогами**. Обов'язковим є посилання на джерела використаних у роботі положень і даних.

Обсяг контрольної роботи – 25-30 друкованих сторінок на стандартних аркушах формату А4.

- ➔ поля: ліве – 3 см; праве – 1 см, верхнє – 2 см; нижнє – 2 см;
- ➔ шрифт – Times New Roman, 12,
- ➔ міжрядковий інтервал – 1,5;
- ➔ абзацний відступ – 1,25 см;
- ➔ вирівнювання – по ширині;
- ➔ нумерація сторінок – у правому верхньому кутку аркуша.

Обов'язкові розділи в контрольній роботі (послідовно):

- **титульний аркуш;**
- **ЗМІСТ,**
- **ВСТУП,**
- **РОЗДІЛ 1.(теоретичне питання)**
- **РОЗДІЛ 2.(розрахункова частина)**
- **...**
- **ВИСНОВКИ,**
- **СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.**
- **Роздруківка з програми на перевірку текстових запозичень (плагіату).**

Бажаним є розгалужений зміст КР:

РОЗДІЛ 1.

1.1...

1.2...

РОЗДІЛ 2.

2.1...

2.2...

Завдання на РОЗДІЛ 2 домашнього завдання.

Розділ 1 (розрахункова складова) домашнього завдання являє собою розрахункову роботу, яку мають зробити студенти на основі вихідних даних обраного комерційного підприємства (за видами економічної діяльності). Студенти використовують дані бухгалтерського балансу та звіту про фінансові результати за два послідовні періоди.

Зміст розрахункової роботи з курсу «Антикризовий менеджмент»:

1) На основі вихідних даних необхідно виконати оцінку схильності підприємства до банкрутства, використовуючи відповідні «експрес-методики» – 4–6 методик на вибір (Література [1 - 6] та лекційні матеріали):

- двофакторну модель оцінки імовірності банкрутства;
- п'ятифакторну модель на основі Z-рахунку Альтмана;
- модель Романа Ліса;
- методику У. Бівера;

- прогнозу модель Таффлера;
- модель Спрингейта;
- методику Міністерства економіки України, тощо.

Для наочності нижче наведено основні положення вище згаданих вище методик.

Формула двофакторної моделі оцінювання схильності до банкрутства має такий вигляд:

$$Z = - 0,3877 - 1,0736Kn + 0,579 Kз,$$

де $Kз$ – показник питомої ваги позикових коштів в пасивах підприємства; Kn – показник поточної ліквідності (покриття); $- 0,3877$ – постійна величина.

Якщо результат виявляється від'ємним, імовірність банкрутства незначна. Додатне значення Z вказує на високу ймовірність банкрутства.

Індекс Альтмана являє собою функцію від деяких показників, які характеризують економічний потенціал підприємства та результати його роботи за минулий період:

$$Z=1,2K1+1,4K2+3,3K3+0,6K4+K5,$$

де $K1$ – обіговий капітал/сума активів; $K2$ – нерозподілений прибуток/сума активів; $K3$ – операційний прибуток/сума активів; $K4$ – ринкова вартість акцій/сума заборгованості; $K5$ – виторг/сума активів.

Підприємства, для яких $Z > 2,99$ потрапляють у число фінансово стійких, підприємства, для яких $Z < 1,81$, є неспроможними, а інтервал від 1,81 до 2,99 становить зону невизначеності.

Методика В. Бівера спирається на систему показників для визначення фінансового стану підприємства. З метою діагностування банкрутства визначають тренди показників.

Система показників В. Бівера та їх значення наведені в табл. 1. Колонка 3 – для сталих компаній, колонка 4 – за 5 років до банкрутства; колонка 5 – за 1 рік до банкрутства.

Таблиця 1

Розрахунок показників Вільяма Бівера

Показники	Розрахунок	Значення
-----------	------------	----------

		показників		
Коефіцієнт Бівера	(чистий прибуток + амортизація) / довгострокові зобов'язання + коротко-строкові зобов'язання)	0,4- 0,45	0,17	-0,15
Рентабельність активів	(Чистий прибуток/активи) * 100%	6-8	4	-22
Фінансовий леверидж	(довгострокові зобов'язання + короткострокові зобов'язання) / активи	≤37	≤50	≤80
Коефіцієнт покриття активів чистим оборотним капіталом	(власний капітал–позаобігові активи)/активи	0,4	≤0, 3	≈0,06
Коефіцієнт покриття	Обігові активи / короткострокові зобов'язання	≤3,2	≤2	≤1

Для оцінки кризового стану підприємства Міністерство економіки України розробило «Методичні рекомендації з виявлення ознак неплатоспроможності підприємства й ознак дій по прихованню банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства». Зокрема, пропонують оцінювати платоспроможність підприємства на основі розрахунку таких показників:

– показник ознак поточної платоспроможності:

$$Пп = \text{Високоліквідні активи} - \text{Поточні зобов'язання} ;$$

– показник покриття:

$$Кп = \frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}} ;$$

– показник забезпечення власними коштами:

$$K_3 = \frac{\text{Власні оборотні кошти}}{\text{Оборотні активи}}$$

Для визнання незадовільної структури балансу також розраховують показник Бівера.

Відповідно до отриманих значень даних показників визначають вид неплатоспроможності компанії і заходи для її відновлення.

За результатами розрахунків потрібно скласти висновок щодо результатів експрес-діагностування підприємства.

2) На основі вихідних даних необхідно здійснити аналіз фінансового стану підприємства за такими складовими:

- оцінка структури балансу;
- аудит власного капіталу;
- аудит позичкового капіталу та кредиторської заборгованості;
- оцінка ліквідності активів підприємства та його платоспроможності (аналіз фінансових коефіцієнтів, оцінка поточної ліквідності підприємства),
- аналіз рівня ділової активності;
- аналіз дебіторської заборгованості;
- аудит реальних та фінансових інвестицій.

У процесі аналізу фінансового стану роблять висновок про основні тенденції показників та якість структури балансу. У процесі аналізу власного капіталу роблять висновок про основні тенденції показників власного капіталу підприємства за напрямками: склад і структура джерел власних фінансових ресурсів і структура та джерела формування сукупного капіталу підприємства. У процесі аналізу також розраховують та аналізують показники фінансової стійкості, ділової активності, рентабельності капіталу, продажу, інвестицій, з визначенням ефекту фінансового важеля.

3) За результатами виконаних розрахунків необхідно зробити висновки про фінансовий стан підприємства, порівняти їх з результатами експрес-діагностування – за результатами пункту 1 розрахункового розділу курсової роботи.

4) Визначити напрямки антикризового управління з метою забезпечення сталого розвитку підприємства.

Список літератури:

1. Зеліско І.М. Управління фінансовою санацією підприємства: навчальний посібник. 2016. 355 с.
2. Кривов'язюк І.В. Антикризове управління підприємством : навчальний посібник. 3-тє видання, доповн. і переробл. Київ : Видавничий дім "Кондор", 2020. 396 с.
3. Крутова, А. С., Лачкова, В. М., Лачкова, Л. І. Управління фінансовою санацією підприємства. Навчальний посібник. 2017. 236с.
4. Верланов Ю. Ю. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / Ю. Ю. Верланов. 2 вид. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 336 с.
5. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом»//Відомості Верховної Ради № 31 ст 440. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>
6. Овсак О.П. Назаренко О.П.,Примаченко О.В. Етапи та складові управління ризиками господарської діяльності підприємства. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2019. – №1 (18). – С. 155-161. Режим доступу до ресурсу: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/18_2019/27.pdf.
7. Овсак О.П. Петриченко А.В. Реструктуризація як інструмент антикризового управління підприємством стаття Економіка, фінанси, право. – №1/1. – 2018. – С.39-41. 3/2

Розділи та підрозділи не можуть бути меншими 4-5 сторінок.

Наприкінці роботи подається список використаної літератури – не менше 15 джерел (обов'язковим є використання актуальної літератури 2018-2023 рр.). До джерел можна включати сайти міжнар. організацій, інтеграційних союзів тощо.

Оформлену належним чином контрольну роботу студент представляє в установлений термін, після чого вона проходить перевірку викладачем.

При незадовільній оцінці вона підлягає доопрацюванню і повторній перевірці.

Обов'язковим є перевірка студентом контрольної роботи у програмі на текстові запозичення і роздруківка результатів перевірки (Print Screen, де

зазначено загальний відсоток унікальності тексту).

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут неперервної освіти**

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з дисципліни «Антикризовий менеджмент»

на тему: «... ..»

Виконав: студент гр. _____

П.І.Б.

№ залік. книжки _____

Перевірив: Ліскович Н.Ю.

Київ – 20__